

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמ"ד.

עין משפט נר מצוה

א ב מ"י פ"י מהלכות
שבתות אובליג' ה"ג:
א ב מ"י פ"א שם הלכה ב
ופ"י הלכה יג:

א) מכלן שייך עוד למדור
הקודם, ב) וצמדיד כ"ג,
ג) וצמדיד כ"ד, ד) ע"כ שייך
למדור הקודם.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה מחמיר וכו'
שמה טהור, ג' וצמדיד כ"ג,
י"ט סוף מש' משערין מתוך
קושא' זו דבאמת דם צהמה
לשמה מנשר כמו חלב שהיא
לשמה ע"כ מוכרח לומר
מהם הקור והחלב לרפואה
ע"ש: ב) ד"ה לא לרצון וכו'
לא ניחא לי בניא כ"ל ואת
ד' נמחק: ג) בא"ד המירו
לה למנוע טמא מת:
ד) בא"ד אמר רבה בר אבהו
שינן בתקופה: ה) בא"ד
וקאמר דלא ניחא ליה טהור:

רבינו הגאון

אמר לו זיתים וענבים
ויכחו שהמשקין היוצא
מהן לרצון טמאין. פי'
מקבלין טומאה, מפני שהן
משקין והמשקין אינן צריכין
כשמה, ושלא לרצון טהורין
לכומר אוכלין הן, וכיון
שלא הורשו אינן מטמאין.
ובאנו להעמיד משנה זו
למשקין וניחא ליה, שלא
לרצון בסתמא, להודיע כי
אפילו זיתים וענבים דבני
חטישה ניבחו סתמא אוכל
הן, וכ"ש תותים ורמונים,
ואמרין לא, פירוש לרצון
דמתניתין בסתמא וכל סתם
משקה הוא חשוב, ופירוש
שלא לרצון דגלי אדעתא
בפירוש שאין רצונו להוציא
איבעית משקין. איבעית
(תימא) [אימא] שאני סלי
וזיתים וענבים כיון שהסלין
לאו בני קיבור משקה הן,
דבר ידוע הוא שכל משקה
השחת מהן לעפר (ו) והולך
וזהו לאיבוד, כאילו
מפיקרא הפקדון וכשאנין
חשובין, ולפיכך הן טהורין.
תוב איתנין לפירוש דרבנן
מודו ליה לר' יהודה בשאר
פירות מיהא דתיא סוחטין

א) שם מגפסה. של אשה אם נגף רגלה או ידה וכל חצורה שיאל
ממנה דם כדאמר צפרק דם הגדה (גדה דף נה): דם חללים דהיינו
דם היוג קרוי משקה שאמור דם חללים ישתהב ודם מגפסתו מפרש
התם דדם חללים היו דמה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגא

מחמיר אני בחלב מברם שהחולב לרפואה טמא והמקו
לרפואה טהור. א"כ מאי דמטמינן חלב האשה לא
מחמת דם הוא דדם נעכר ונעשה חלב דל"כ חולב לרפואה טהור
כמו דם אלף ודאי משום דכתיב ותפתח את גלד החלב ואומר רבי

שלא לרצון "שדם מגפתה טהור אמר להן
מחמיר אני בחלב מברם שהחולב לרפואה
טמא והמקו לרפואה טהור אמרו לו סלי
זיתים וענבים ויכחו ג' שהמשקין היוצאין
מהן לרצון טמאין שלא לרצון טהורים מאי
לאו לרצון דניחא ליה שלא לרצון בסתמא
ומה זיתים וענבים דבני חטישה ניבחו
שלא לרצון ולא כלום תותים ורמונים דלאו
בני חטישה ניבחו לא כ"ש לא לרצון בסתמא
שלא לרצון דגלי אדעתיה דאמר לא
ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים
וענבים כיון דלאיבוד קיימו מעיקרא אפקורי
מפקרי להו אשכחן ר' יהודה דמודי לרבנן
בזיתים ובענבים רבנן דמודו ליה לרבי
יהודה בשאר פירות מוגלן דתיא סוחטין
בפגועין

וחלב כדם מגפסתו דדם נעכר ונעשה
חלב ודם מגפסתה סתמיה שלא לרצון
הוא וטמא: יעמא חלב הצהמה
שלא לרצון. צממיה שהרי דם
מגפסתה טהור דצהמה לאו בכלל חלב
הוא. ומיהו דם שחיטה מכשר משום
דאיתקש למים דכתיב (דברים יג)
על הרצון תשפכנו כמים: ז) מחמיר
אני בחלב. לטמא אף שלא לרצון
מזדס: שהחלב לרפואת הצהמה
שלא זיקנה חלבה טמא דהא לרצון
הוא והמקו דם לצהמתו לרפואה
טהור דדם מגפסתה היא והואיל
והחולב לרפואה טמא אף הנוטף
שלא לרצון טמא: אמרו לו. אינו
דומה שלא לרצון ליואל לרצון שהרי
סלי זיתים וענבים ויכחו שהמשקה
כ"ו: שלא לרצון בסתמא. וקתני
טהורין דלא חשיב משקה אי רבי
יהודה קאמר לה קשיא ואי רבנן

קאמרי כל שכן טהורין לרבי יהודה דהא מידי דלרבנן משקה הוא לרבי
יהודה לאו משקה הוא וכ"ש מידי דלרבנן לאו משקה והשתא ומה
זיתים וענבים כ"ו. והוא הדין מ"י למירמי נמי זיתים וענבים איתים
וענבים דקתני לעיל דמודה בהו רבי יהודה דאף לאוכלין היואל מהן
אסור אלף הא אלימא ליה לאקשוי דתותים ורמונים דלאו בני חטישה
ניבחו קתני לעיל דסתם אסור והכא קתני דלפי' זיתים וענבים סתמא
לאו למשקה: דגלי דעטיה. בדקדא ואמר לא ניחא לי והוי גילוי דעתא
טיפי מהכניסו לאוכלין: ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים וכו'.
ודווקא נקט סלין שהמשקה הנוטף מהן נופל לרצן והולך לאיבוד
הלכך סתמא לא ניחא ליה: אפקורי מפקורי. לההוא משקה. אבל
שאר כלים אפילו תותים ורמונים אימא לך סתמא למשקה:
בפגועין

דקתני ככולהו באשה ובהמה זיתים וענבים מיירי בכל ענין צין
מסתמא צין אמר לא ניחא לי: תורתים ורימונים דלאו בני חטישה
ניבחו. תימא לי מאי קשה דילמא הא דתניא לעיל גבי תותים
ורמונים למשקין ולסתם היואל מהן אסור הני"מ במשך דוקא והכא
בלא משך איירי הלכך שלא לרצון דהיינו בסתמא לא חשיב משקה:
לא לרצון בסתמא ושלא לרצון דגלי דעתיה דאמר לא ניחא לי.
א) דתניא התם בכריתות פרק אמרו לו (דף יג.) לו למגע

טמא מת להניק את צנה וצנה טהור ופריך צנה אמאי טהור כיון
דינק חלב איטמי ליה מחלב וכי תימא לא איתכשר איתכשר בטיפיה
המלוכלכת ע"פ הדד ואע"ג דחלב אשה משקה הוא ואין צריך
הכשר [משמע ליה] דמה שהוא צפי התינוק שהתינוק יונק חשיב
כאוכל וצריך הכשר לפי שזהו מאכלו של תינוק וקאמר דאיתכשר
בטיפיה המלוכלכת צפי דהו משקה כסתם חלב דלאו לאוכל צפי ליה ומשני רב נחמן אמר רבה בר אבהו (י) בתקופה אחת שלא
הניח טיפה המלוכלכת ע"פ הדד אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא דקא חזין ליה לפומיה דתינוק דלמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין
הוא דהא תנן חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון מאי היא דלא ניחא ליה וקתני מטמא פי' אלמא חשיבא כמעין מדמטמא שלא לרצון
וכיון דחשוב מעין גס צפי התינוק נמי היא חשוב כמשקה נמי היא חשוב כמשקה כן צריך לפרש דלמ"ל דאינו מוכרז
מעין אלף כלומר דכמשקה חשיב א"כ מאי צריך למימר שלא לרצון מאי היא כו' דמדקתני לרצון מטמא הו"מ למיפך אלמא לרצון
חשיב כי משקה ואשה דמניקה את צנה לרצון הוא אלף אמר רבה כו' עד ולרצא מקום חלב מעין הוא ולא צריך הכשר והתנן האשה
שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור התנור טמא וקשיא לן צמאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפיה המלוכלכת ע"פ הדד והשתא קשה
לר"י מאי קאמר צמאי איתכשר דמדצעי הכשר אלמא אוכל חשיב ליה וא"כ איך יטמא אוכל את התנור והא אין אוכל מטמא כלי
ואומר ר"י דה"פ וקשיא לן צמאי איתכשר כלומר לא מציעא שאין התנור טמא אלף חלב הנוטף מדדיה גופה אמאי היא טמא הא לא
איתכשר ומשני בטיפיה המלוכלכת ע"פ הדד ואותה טיפה ע"מא המלוכלכת ע"פ הדד טמא התנור שהיא חשובה משקה ומשקה מטמא
כלי כדאמרין צפ' קמא דמכילתין (דף יג.) והשתא פריך שפיר רצא דאמר דאפילו אמר לא ניחא לי מטמא חלב האשה דחשיב משקה
והכא חשיב ליה אוכל אבל לר"י אמר רבה בר אבהו אמי שפיר דהכא דאמר לא ניחא לי ודאי חשיב ליה אוכל ונטף חלב מדדיה
חשיב לא ניחא ליה כיון שהוא נופל לאויר תנור ואויל לאיבוד דודאי לא ניחא ליה ועוד פריך התם לרצא מדתניא ט' משקין צבז
הזיעה וליחה קרוחה והריעי טהורים מכלום דמעט עינו ודם מגפסתו וחלב האשה מטמא טומאת משקין צרביעת רוקו וזבז ומימי
רגליו מטמא טומאה חמורה בכל שהוא ואי אמרת מקום חלב מעין הוא חלב באשה נמי יטמא טומאה חמורה בכל שהוא כזבז
ורוקו וקשה לרבי מאי קפריך לעולם מעין הוא ואפ"ה לא יטמא טומאה חמורה משום דצעינן דומיא דרוק כדאיתא צנדה (ד' ט.) מה
רוק שמתגלגל ויואל וחורר ונבלע אף כל שמתגלגל ויואל וחורר ונבלע יאל חלב שבאשה שמתגלגל ויואל ואינו חוזר ונבלע ותימא
הוא לומר דמה שהוא חוזר ונבלע גרם לו ליחשב כמעין ומכל מקום ודאי כן הוא וצריך לומר דמה שהיה חושבו צבז כמעין
לחיות חשיב מטמא צפי התינוק היינו משום דלקא דעתיה דחשור ונבלע ומייתי ראייה מן המשנה דחורר ונבלע הוא מדקתני מטמא שלא
לרצון דהיינו אמר לא ניחא לי א"כ חורר ונבלע הוא דאי לאו דאי לאו חורר לא ניחא ליה לא ייהי מטמא והשתא פריך ליה מהבא דלית חורר
ונבלע אלמא מקום חלב האשה לאו מעין הוא ופריך אי הכי קשה לה דקתני מטמא שלא לרצון ונעשי מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה
לא שלא לרצון בסתמא דדעתיה דתינוק קרובה גבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור והיא דנטף חלב מדדיה ונפל לתוך התנור כאומר
לא ניחא ליה חשיב דודאי לא ניחא ליה כיון שהלך לאיבוד והא דקאמר שלא לרצון בסתמא היינו כשנופל בקערה שאינו הולך לאיבוד
דמהני טעמא דדעתיה דתינוק קרובה גבי חלב לאחשביה אז כמשקה וצפי התינוק לעולם כאוכל חשיב והשתא קשה לר"י חדא דבשעממא
מסקין איפכא לרצון בסתמא ושלא לרצון דאמר לא ניחא ליה ודומיא דרך דזיתים וענבים הוי ההוא דחלב האשה דאי לאו הכי לא שייך
למימר יוכיחו וכו"ס ס"ל כאיבעית אימא דאמר סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימא אפקורי מפקר להו אכתי קשה דדומיא דהכי
אית לן למימר בחלב האשה דאזיל לאיבוד וא"כ היינו צאומר לא ניחא ליה והתם מטמא דוקא סתמא אבל לא ניחא ליה טהור ועוד קשה
לרבי מאי קאמר התם אלף קשה הא מתני' וקאמר נמי מי סברת שלא לרצון לא ניחא ליה וקאמר דלא ניחא (י) טהור ואמאי הוא טעמא
שלא לרצון טמא אינו משום דחשיב דם מגפסתו דדם נעכר ונעשה חלב כדפי' לעיל וא"כ גם אמר לא ניחא ליה נמי יהא טמא: מ"י: